

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Štefana Micháliku a sudcov JUDr. Viliama Dohňanského a JUDr. Dany Wänkeovej na neverejnom zasadnutí konanom 25. apríla 2017 v Bratislave, v trestnej veci obžalovanej **M. Z.** pre prečin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1 Tr. zák. a iné, vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 21T 72/2013, a na Krajskom súde v Nitre pod sp. zn. 2 To 52/2015, o návrhu obžalovanej **M. Z.**, podanej prostredníctvom obhajcu Mgr. D. Š., advokáta, **na odňatie veci Okresnému súdu Nitra a Krajskému súdu Nitra** a jej prikázanie inému okresnému súdu v sídle iného krajského súdu, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 23 ods. 1 Tr. por. trestná vec obžalovanej **M. Z.**, vedená na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 21T 72/2013, **sa tomuto súdu odníma a prikazuje Okresnému súdu Banská Bystrica.**

O d ô v o d n e n i e

Na Okresný súd Nitra 5. júna 2013 podal prokurátor Okresnej prokuratúry Nitra obžalobu z 15. mája 2013, ČVS:PPZ-200/NKA-FP-ZA-2013, na obvinenú **M. Z.** pre prečin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1 Tr. zák., zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 2 Tr. zák., ktorý mala spáchať tak, ako je to uvedené v predmetnej obžalobe.

Vec bola pridelená náhodným výberom predsedovi senátu JUDr. Vladimírovi Sopúchovi a je vedená pod sp. zn. 21T 72/2013. Okresný súd Nitra rozsudkom z 29. októbra 2014, sp. zn. 21T 72/2013, podľa § 285 písm. b/ Tr. por. oslobodil obžalovanú **M. Z.** spod obžaloby z dôvodu, že skutok nie je trestným činom. Prokurátor Okresnej prokuratúry Nitra

podal proti prvostupňovému rozhodnutiu v zákonnej lehote odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Nitre uznesením, sp. zn. 2To/52/2015, z 29.7.2015 tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. b/, písm. d/ Tr. por. zrušil napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa a podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec vrátil súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znova prejednal a rozhodol. Obžalovaná M. Z. na hlavnom pojednávaní 17.10.2016 predložila prostredníctvom svojho obhajcu návrh na prikázanie veci inému súdu z dôvodu zaujatosti sudcov konajúceho súdu ako aj Krajského súdu v Nitre. Samosudca Okresného súdu Nitra podľa § 277 ods. 1 Tr. por. odročil hlavné pojednávanie zo 17.10.2016 na neurčito.

Obžalovaná v podrobnostiach odôvodnenia poukázala na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 7.7.2016, sp. zn. 6 Ndt 16/2016, ktorý rozhodol o odňatí veci pôvodne vedenej na Okresnom súde Nitra, sp. zn. 33Tk/1/2016, pre obzvlášť závažný zločin poisťovacieho podvodu podľa § 223 ods. 1, ods. 3 písm. c/, ods. 5 písm. a/ Tr. zák., s poukazom na § 138 písm. b/, písm. i/ Tr. zák., v ktorej je jednou z obžalovaných a jej prikázaniu Okresnému súdu v Banskej Bystrici. Podľa obžalovanej, na Okresnom súde Nitra a Krajskom súde v Nitre dochádzalo a v súčasnosti stále dochádza k viacerým sústavným zásahom do práv obžalovanej a súdy nekonali nestranné a nezaujato, o čom svedčí aj podaný návrh na Okresný súd Bratislava I, vedený pod sp. zn. 16C/21/2016, ktorý podala voči žalovaným Okresnému súdu Nitra a Krajskému súdu v Nitre. Ďalej poukázala na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky, v zmysle ktorej sa rozlišuje posudzovanie nestrannosti podľa subjektívneho hľadiska, a to na základe osobného presvedčenia a správania konkrétneho sudcu v danej veci a tiež podľa objektívneho hľadiska, teda zisťovaním, či sudca poskytoval dostatočné záruky, aby bola z tohto hľadiska vylúčená akákoľvek oprávnená pochybnosť (II. ÚS 16/00, IV. ÚS 38/09). Zdôraznila, že nestrannosť sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Sudca môže byť subjektívne absolútne nestranný, ale i napriek tomu môže byť jeho nestrannosť vystavená oprávneným pochybnostiam vzhľadom na jeho status, rôzne funkcie, ktoré postupne vo veci vykonával, alebo vzhľadom na jeho pomer k veci, k stranám konania, k ich právnym zástupcom, k svedkom a pod. Z tohto hľadiska preto nezáleží ani na tom, že sudca sa k návrhu na jeho vylúčenie vyjadril v tom zmysle, že sa vnútorne necíti byť zaujatý. Rozhodujúce nie je jeho stanovisko, ale existencia objektívnych skutočností, ktoré vzbudzujú pochybnosť o jeho nestrannosti v očiach účastníkov konania a verejnosti (m. m. III. ÚS 24/05, III. ÚS 198/09).

Obžalovaná poukázala aj na judikatúru ESĽP, z ktorej vyplýva, že objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho hľadiska sudcu, ale podľa vonkajších objektívnych skutočností. V danom prípade platí tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký javiť aj objektívne v očiach účastníkov konania. Spravodlivosť nielenže má byť vykonávaná, ale sa musí aj javiť, že má byť vykonávaná (rozsudok ESĽP vo veci Delcourt v. Belgicko zo 17. januára 1970). V tomto smere i zdanie môže byť dôležité. Mal by byť vylúčený každý sudca, u ktorého existuje opodstatnená obava, že nie je celkom nestranný, pretože v stávke je dôveryhodnosť, ktorú musí súdna moc vzbudzovať v demokratickej spoločnosti a hlavne u účastníkov konania (rozsudok ESĽP vo veci Piersack v. Belgicko z 21. septembra 1982, alebo obdobne rozsudok ESĽP vo veci Padovani v. Taliansko z 26. februára 1993, m. m. tiež nález ústavného súdu, sp. zn. IV. IV. ÚS 38/09).

Na základe týchto skutočností je toho názoru, že v danej trestnej veci je dôvod na prikázanie veci inému súdu podľa § 23 ods. 1 Tr. por., nakoľko možno mať odôvodnené pochybnosti o nezáujatosti rozhodovania sudcov Okresného súdu Nitra ako aj Krajského súdu v Nitre. Obžalovaná preto navrhla, aby súd najbližšie spoločne nadriadený odňal uvedenú trestnú vec Okresnému súdu Nitra a vec prikázal na jej prejednanie a rozhodnutie inému zákonnému súdu mimo Nitrianskeho kraja.

Dvadsaťpäť sudcov Okresného súdu Nitra (jeden sudca z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti a jeden z dôvodu dočasného pridelenia na Krajský súd v Nitre sa nevyjadrili) v písomných vyjadreniach k návrhu obžalovanej zo 17.10.2016 (č.l. 433-435) uviedli, že sa necítia byť zaujatí v trestnej veci vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 21T 72/2013, obžalovanú nepoznajú, nemajú k nej žiadny vzťah, ani k jej obhajcovi, resp. poznajú ju iba z prejednávania konkrétnych vecí. Navyše sudkyňa Mgr. Pamela Záleská uviedla, že v uznesení Najvyššieho súdu SR, na ktoré obžalovaná poukazuje, najvyšší súd konštatuje, že obžalovaná a jej syn M. majú nepriateľský vzťah k sudkyňi Mgr. Záleskej a nie naopak. Nemá vedomosť o prekážkach, ktoré by jej bránili byť nezaujatá a nestranná. Sudkyňa Mgr. Alexandra Osadská uviedla, že sa v predmetnej veci cíti subjektívne absolútne nestranná, avšak rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6 Ndt 16/2016, zo dňa 07.07.2016, na ktoré sa obžalovaná M. Z. aj odvoláva, vyvoláva iný pohľad na dôvody, pre ktoré môžu byť sudcovia Okresného súdu Nitra z vykonávania úkonov trestného konania vylúčení. Podľa sudkyne Mgr. Záleskej, Najvyšší súd SR poukázal na to, že v trestnej veci, ktorá bola vedená

na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 33Tk/1/2016, kde bola obžalovaná aj M. Z., boli zistené tak závažné skutočnosti, ktoré odôvodnili vznik pochybnosti verejnosti alebo procesných strán, či vec bude nestranné a nezaujato prerokovaná Okresným súdom Nitra a Krajským súdom v Nitre, preto ju Najvyšší súd SR delegoval na súd, na ktorom vznik takých pochybností nehrozí. Ďalej uviedla, že Najvyšší súd Slovenskej republiky prikázal trestnú vec vedenú pôvodne na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 33 Tk/1/2016, mimo obvod Krajského súdu v Nitre pre nedostatok nestrannosti a objektivity sudcov okresného ako aj krajského súdu voči rodine Z.. Podľa sudkyne Mgr. Osadskej, dôvody uvedené v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6Ndt/16/2016, že sudcovia nitrianskych súdov sú voči rodine Z. v inej veci zaujatí, by mohli viesť k oprávneným pochybnostiam o nedostatku nestrannosti všetkých sudcov Okresného súdu Nitra a všetci títo sudcovia, rovnako aj sudcovia Krajského súdu v Nitre by sa navonok mohli javiť v očiach procesných strán ako aj verejnosti, ak by prejednávali a rozhodovali túto trestnú vec obžalovanej, ktorej iná trestná vec bola pre zaujatosť týchto sudcov Najvyšším súdom SR odňatá a prikázaná mimo obvod Krajského súdu v Nitre. Preto by nemusel byť dodržaný objektívny princíp nestrannosti a nezaujatosti sudcov. Z týchto istých dôvodov ako aj pre Najvyšším súdom SR naznačenú možnosť ovplyvnenia aj objektivity rozhodovania sudkyne Mgr. Osadskej, táto požiadala Najvyšší súd SR o odňatie a prikázanie veci vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 5T/34/2016, ktorá jej bola náhodným výberom ako zákonnej sudkyňi pridelená.

Predsedníčka senátu Krajského súdu v Nitre v podaní z 28. februára 2017 predložila pod sp. zn. 2Nto 4/2017, na Najvyšší súd Slovenskej republiky návrh na odňatie veci krajskému a okresnému súdu vzhľadom na námietky zaujatosti obžalovanej M. Z.. K návrhu priložila aj vyjadrenia 37 (jeden sudca dlhodobou neprítomný) sudcov krajského súdu k námietkam zaujatosti vznesených obžalovanou M. Z., ktorí sa necítia zaujatí.

Najvyšší súd ako súd najbližšie spoločne nadriadený krajským súdom Slovenskej republiky preskúmal podaný návrh v zmysle § 23 ods. 1 Tr. por. ako aj predložený spisový materiál a zberný spis Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6 Ndt 16/2016, a zistil, že návrh je dôvodný.

Zo zberného spisu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6 Ndt 16/2016, je zrejmé, že uznesením zo 7. júla 2016 podľa § 23 ods. 1 Tr. por. bola trestná vec obžalovanej M. Z., vedená na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 33 Tk 1/2016, tomuto súdu

odňatá a bola prikázaná Okresnému súdu Banská Bystrica. Dôvodom na takýto postup boli nielen námietky zaujatosti procesných strán, konkrétne obžalovaných a ich obhajcov, ale aj oznámenia zaujatosti sudcov Okresného súdu Nitra (z toho prameniáci nepriateľský vzťah) a nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktoré konštatovali porušenie práv obžalovaných zo strany Okresného súdu Nitra a Krajského súdu v Nitre. Bez opakovania ďalších tam uvedených skutočností najvyšší súd odkazuje na obsah odôvodnenia tohto uznesenia, ktorý má súvisiacu platnosť aj v danej veci. Nie je totiž vylúčené, že pri prejednávaní veci, v ktorej samosudca podal návrh na delegáciu a nebol by najvyšším súdom akceptovaný, opäť by s najväčšou pravdepodobnosťou došlo k sérii námietok zaujatosti zo strany procesných strán voči sudcom okresného a krajského súdu, ktoré by nepochybne spôsobili prietahy v konaní. U Okresného súdu Banská Bystrica takéto námietky zaujatosti sú málo pravdepodobné, pretože obvinení sa sami domáhali prikázania ich veci inému súdu, mimo obvod Krajského súdu v Nitre.

Z tohto spisu vyplýva aj to, že Okresná prokuratúra Levice 12. októbra 2015 podala na Okresný súd Nitra obžalobu (z 9. októbra 2015, sp. zn. Pv 403/15) na obvinených Ing. M. Z., M. Z., M. P. Z., E. P., R. K., J. F. a Mgr. M. G. pre pokračovací obzvlášť závažný zločin poisťovacieho podvodu podľa § 223 ods. 1, ods. 3 písm. c/, ods. 5 písm. a/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b/, písm. i/ Tr. zák. v časti dokonaný a v časti v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák., ktorý mali spáchať tak, ako je to uvedené v predmetnej obžalobe.

Aj obsah trestného spisu Okresného súdu Nitra, sp. zn. 21T 72/2013, potvrdzuje skutočnosti uvedené v návrhu na delegáciu tejto veci, teda na odňatie veci Okresnému súdu Nitra a jej pridelenie Okresnému súdu Banská Bystrica. Trestná činnosť obvinených Ing. M. Z. a M. Z. mala byť podľa obžaloby spáchaná v období od januára 2013 do mája 2013 v Nitre a ďalších miestach v Slovenskej republike, pričom ďalší spoluobvinení A. K., rod S., M. H., rod. K., R. L. a R. K. sú trestne stíhaní v samostatnom konaní.

Podľa § 23 ods. 1 Tr. por. z dôležitých dôvodov môže byť vec príslušnému súdu odňatá a prikázaná inému súdu toho istého druhu a stupňa, o odňatí a prikázaní rozhoduje súd, ktorý je obom súdom najbližšie spoločne nadriadený.

Ustálená súdna prax považuje za dôležitý dôvod na delegovanie veci aj zistenie takých konkrétnych skutočností, ktoré vzhľadom na svoju závažnosť môžu odôvodňovať vznik

pochybností verejnosti alebo procesných strán o nezáujatosti súdu a či vec bude nestranne a nezáujato prerokovaná a posúdená. Ak je taká pochybnosť preukázaná, hoci nie všetci sudcovia by mohli byť vylúčení, treba v záujme vylúčenia akýchkoľvek vážnych pochybností rozhodnúť o odňatí veci príslušnému súdu a jej prikázaniu inému súdu toho istého druhu a stupňa, na ktorom vznik takýchto pochybností nehrozí.

Vyjadrené odôvodňuje bez akýchkoľvek pochybností odňať predmetnú vec Okresnému súdu Nitra a prikázať ju Okresnému súdu Banská Bystrica. Navyše je dôvodná aj podľa ustanovenia § 18 ods. 1 Tr. por., podľa ktorého o všetkých trestných činoch toho istého obvineného a proti všetkým obvineným, ktorých trestné činy spolu súvisia, sa môže vykonať spoločné konanie, ak to zrejme nebude brániť ukončeniu veci v primeranej lehote a tiež v zmysle § 21 ods. 3 Tr. por., podľa ktorého ak sú podmienky spoločného konania, môže súd spojiť na spoločné prejednanie a rozhodnutie veci, v ktorých boli podané samostatné obžaloby.

Najvyšší súd Slovenskej republiky tiež rozhodol uznesením z 29. septembra 2016, sp. zn. 6 Ndt 18/2016, v trestnej veci obvinených Ing. M. Z. a M. Z., vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 21 Tk 1/2016, o odňatí a prikázaní veci Okresnému súdu Banská Bystrica.

S poukazom na vyjadrené, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 25. apríla 2017

JUDr. Štefan Michálik , v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová